

Avaleht>Raha/Rahalised nõuded>Hagi tagamine nõude puhul ELi liikmesriikides

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [pt](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid: [en](#) on juba tõlgitud.

Swipe to change

inglise keel**Hagi tagamine nõude puhul ELi liikmesriikides****Portugal****1 Millised on abinõude eri liigid?**

Esialgse õiguskaitse abinõud ja hagi tagamise abinõud ehk kaitsemeetmed on ette nähtud kaitse tagamiseks teatavates õigusolukordades, näiteks: a) esialgse õiguskaitse abinõud, mida võetakse **14. augusti 2018. aasta seadusega nr 49/2018** sätestatud saatjaga täiskasvanuid käsitleva õigusraamistiku kohaldamisalas; b) eemalviibiva isiku vara ajutine hooldamine (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 1021); c) hooldaja määramine *ad litem* (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 17) või d) meetmed, mis on vajalikud sellise vara kaitsmiseks, mis sisaldab omanikuta pärandvara (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 938).

Kaitsemeetmete (nt tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklites 362 j-j sätestatud meetmete) eesmärk on kõrvaldada vahetu oht (*periculum in mora*) ja tagada lõpliku kohtuotsuse soovitud toime (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 2).

Kui vaidlust just ümber ei pöörata (*inversão do contencioso*), on kaitsemeetmed seotud hagi, mis põhineb kaitstud õigusel (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 364); selliste menetluste eesmärk on kaitsta või ajutiselt ennetada lõplike meetmetega kaasnevat mõju eeldusel, et põhikohtuasjas tehtav otsus on hageja jaoks positiivne.

Periculum in mora kahju risk võimaldab kohtul esialgselt ja lühidalt kaaluda sisulist õiguslikku suhet, mida seejärel tuleb uurida põhjalikumalt ja pikemalt. Kui see esialgne hinnang on hageja jaoks positiivne, määratakse meetmed, mille eesmärk on kaitsta riski eest.

Kaitsemeetmete eesmärk on tagada hagi praktiline tulemus, vältida tõsist kahju või ennetada õiguse kasutamist, luues samal ajal võimalikult suurel määral tasakaalu kiiruse ja õiguskindluse eesmärgi vahel.

Portugali tsiviilkohtumenetlust käsitlevate õigusnormidega on ette nähtud kahte liiki kaitsemeetmed:

a) üldised kaitsemeetmed (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklid 362–376);

b) spetsiaalsed kaitsemeetmed (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklid 377–409).

Üldised kaitsemeetmed on reguleeritud tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikliga 362, milles on sätestatud, et kui keegi väljendab põhjendatud kahtlust, et teine isik võib tema nõuet tõsiselt ja pöördumatult kahjustada ning kui ükski seadusega ette nähtud kaitsemeetme ei ole kohaldatav, võib ta nõuda asjakohaste ennetavate või ettevaatusmeetmete võtmist eesmärgiga tagada ohustatud õiguse kasutamine (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 362 lõige 1). Hageja nõue võib tugineda olemasolevale õigusele või kohtu poolt pooleliolevas või algatatavas menetluses kindlaks tehtud õigusele (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 362 lõige 2). Üldisi kaitsemeetmeid ei ole võimalik kohaldada, kui eesmärk on kaitsta kahju tekkimise ohu eest, mida selgelt ennetab mõni spetsiaalne kaitsemeetme (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 362 lõige 3).

Spetsiaalsed kaitsemeetmed on tsiviilkohtumenetluse seadustikus või eriõigusaktides sõnaselgelt ette nähtud meetmed.

Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustikus on sätestatud järgmised spetsiaalsed kaitsemeetmed:

a) omandi ajutine tagastamine (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 377);

b) äriühingu otsuste täitmise peatamine (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 380);

c) ajutine elatis (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 384);

d) esialgne kahjuhüvitis (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 388);

e) vara arestimine (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 391);

f) uute ehitustööde keeld (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 397);

g) vara külmumine (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 403).

2 Millistel tingimustel võib selliseid abinõusid rakendada?

Kui keegi väljendab põhjendatud kahtlust, et teine isik võib tema õigusi tõsiselt ja pöördumatult kahjustada, võib ta taotleda asjakohaste ennetavate või ettevaatusmeetmete võtmist eesmärgiga tagada ohustatud õiguse kasutamine (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 362 lõige 1). Hageja nõue võib tugineda olemasolevale õigusele või kohtu poolt pooleliolevas või algatatavas menetluses kindlaks tehtud õigusele (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 362 lõige 2).

Seda laadi meetmed määratakse juhul, kui on väga tõenäoline, et õigus on reaalne ja on piisavalt põhjendatud kahtlus, et see õigus saab kahjustada (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 368 lõige 1). Kohus võib meetmete võtmisest siiski keelduda, kui nende kohaldamisega kostjale kaasnev kahju on oluliselt suurem sellest kahjust, mida hageja soovib meetme kasutamise abil vältida (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 368 lõige 2).

Üldisi kaitsemeetmeid võib kohaldada ainult juhul, kui ei ole ühtegi spetsiaalset kaitsemeetmet, mis oleks juhtumi asjaolusid arvestades asjakohane (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 362 lõige 3).

Seega peavad tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklis 362 osutatud **üldiste kaitsemeetmete** kasutamiseks olema täidetud järgmised õiguslikud eeltingimused:

a) õiguse ilmne olemasolu;

b) põhjendatud kahtlus, et teine isik võib tekitada õigusele tõsist ja pöördumatut kahju (*periculum in mora*);

c) ennetava või ettevaatusmeetme praktiline sobivus, et tagada ohustatud õiguse kasutamine;

d) meede, mille kasutamist taotletakse, ei tohi olla hõlmatud muude kaitsemenetlustega.

Kaitsemeetmete määramiseks piisab, kui kohus leiab kiirel läbivaatamisel, et taotletava õiguse (*fumus bonis juris*) kohta on olemas kaalukad tõendid ja on olemas põhjendatud kahtlus, et vaidluses lõpliku otsuse tegemiseks kuluva aja jooksul võib tekkida pöördumatu kahju või raskesti heastatav kahju (*periculum in mora*). Kohtunik peab olema piisavalt veendunud, et põhikohtuasjas tehtav otsus on hageja jaoks positiivne, sest kaitsemeetmed kujutavad endast selget sekkumist kostja õiguslikku olukorda (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 368 lõige 1).

Spetsiaalsete kaitsemeetmete kohta tuleb märkida järgmist.

a) **Omandi ajutine tagastamine.** Vägivaldse röövi korral võib omanik nõuda, et tema vara tagastataks talle ajutiselt, tuginedes seejuures asjaoludele, mis annavad tunnistust valdusest ning röövi ja vägivaldaakti toimumisest. Kohtunik võib ette näha tagastamise, ilma et ta kutsuks varast kohtusse või kuulaks teda ära, kui kohtunik usub tõendite läbivaatamise alusel, et hagejal oli valdus ja see võeti temalt vägivaldselt ära (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklid 377, 378 ja 379).

b) **Äriühingu otsuste täitmise peatamine.** Kui mis tahes ühing või ettevõtja teeb otsuse, mis on vastuolus seaduse või põhikirjaga, võib mis tahes partner kümne päeva jooksul (alates selle kohtumise toimumise kuupäevast, kus otsused vastu võeti, või alates kuupäevast, mil hageja sai neist otsustest teada, kui teda ei kutsutud nõuetekohaselt kohtumisele) nõuda nende otsuste täitmise peatamist. Isik peab tõendama, et ta on partner ja otsuste täitmine võib põhjustada märkimisväärselt kahju. Avaldusele tuleb lisada selle kohtumise protokolli koopia, kus otsused tehti. Kui kohtumine ei ole seadusega nõutav, tuleb protokolli asemel esitada dokumentaalsed tõendid otsuse kohta (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklid 380–383).

c) **Ajutine elatis.** Isik, kellel on õigus saada elatist, võib nõuda, et talle määrataks ajutise elatise vormis igakuine summa, mida tal on õigus saada, tingimisel et esimest kindlat elatise makset ei ole tehtud. Kui kohtule esitatakse avaldus ajutise elatise saamiseks, määrab kohus kindlaks kohtuistungil kuupäeva ja palub pooltel kohale ilmuda isiklikult või saata enda asemel volitatud esindaja. Kaitseargumendid esitatakse kohtuistungil ning kohtunik püüab saavutada elatise määramise küsimuses kokkuleppe, mis seejärel kinnitatakse kohtuotsusega (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklid 384–387).

Kui üks menetlusosalistest ei ilmu kohtuistungile või kui kokkuleppele ei õnnestu jõuda, näeb kohtunik ette tõendite kogumise enne, kui ta teeb suulise kohtuotsuse, mille jaoks tuleb esitada täpsed põhjendused (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 385 lõige 3).

d) **Esialgne kahjuhüvitis.** Surma põhjustamise või kehavigastuste tekitamisega seotud kahju hüvitamise nõuete puhul võivad kahju kandnud isik ja isikud, kellel on õigus saada kahju kandnud isikult elatist, samuti isikud, kellele kahju kandnud isik maksis elatist tulenevalt loomulikust kohustusest, nõuda asjaomase rahasumma väljamõistmist igakuise makse vormis esialgse hüvitisena kahju tekitamise eest. Kohtunik lubab taotletud meetme võtta, kui on olemas tõendid selle kohta, et kantud kahju tulemusel on tekkinud vajadus ja et kostjal on kohustus maksta hüvitist. Kohus määrab esialgse hüvitise õiglaselt ning seda esialgset hüvitist võetakse arvesse lõplikus kahju käsitlevas otsuses. Nii on see ka juhul, kui kahju hüvitamise nõue tugineb kahjule, mis võib olulisel määral seada ohtu kahjustatud poole toimetuleku või elukorralduse säilimise. Ajutise elatise määramisega seotud eespool nimetatud tingimusi kohaldatakse *mutatis mutandis* ka selle meetme rakendamise suhtes (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklid 388–390).

e) **Vara arestimine.** Vara arestimine võimaldab võlausaldajal, kes kardab põhjendatult oma hagi tagava vara kaotamist, saada otsus vara kohtulikuks arestimiseks. Vara arestimist taotlev isik esitab asjaolud, mis tõendavad tema nõuet ja põhjendavad väidetavat ohtu, loetledes arestitava vara ja lisades kogu teabe, mis on vajalik arestimise korraldamiseks. Kui vara arestimine on suunatud võlgniku vara ostja vastu, peab hageja – kui ostu ei ole kohtulikult vaidlustatud – ikkagi esitama asjaolud, mis muudavad vaidlustuse tõenäoliselt edukaks (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklid 391–396).

Pärast tõendite läbivaatamist antakse teist poolt ära kuulamata korraldus vara arestida, tingimisel et õiguslikud nõuded leitakse olevat täidetud (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 393 lõige 1).

Laevade ja nende lasti arestimisel peab hageja – lisaks üldiste tingimuste täitmisele – tõendama, et arestimine on nõude laadi arvestades lubatud (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 394 lõige 1). Sellisel juhul jäetakse vara arestimata (kui võlgnik annab võlausaldajale viivitamata vastuvõetava tagatise) või otsustab kohtunik kahe päeva jooksul, et on asjakohane peatada laeva lahkumine kuni tagatise andmiseni (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 394 lõige 2).

f) **Uute ehitustööde keeld.** Iga isik, kes leiab, et tema õigust ainu- või ühisomandile või asja kasutamise või omamisega seotud muud asjaõigust või võlanõudeõigust on rikutud uute ehitustööde või uute teenuste tõttu, mis tekitavad või tõenäoliselt tekitavad sellele isikule kahju, võib taotleda 30 päeva jooksul alates kuupäevast, mil ta sellest asjaolust teada sai, ehitustööde või teenuse osutamise viivitamatut peatamist. Hageja võib näha ette ka ehitamise jätkamise keelu vahetult väljaspool kohut, teavitades sellest arendajat või – kui see ei ole võimalik – vastutavat isikut või tema asetäitjat kahe tunnistaja juuresolekul. See mittekohtulik keeld on kehtetu, kui kohtult ei taotleta kinnitust viie päeva jooksul (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklid 397–402).

g) **Vara külmutamine.** Kui on olemas põhjendatud kahtlus, et vallas- või kinnisvara või dokumendid võivad kaduda või neid võidakse varjata või need võidakse hävitada, võib taotleda vara külmutamist. Selline külmutamine on seotud hagidega, mis käsitlevad vara tehnilist kirjeldust või külmutatud varade omandiõiguse tõendamist (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklid 403–409).

Seda meetet võib taotleda mis tahes isik, kelle huvides on vara või dokumentide säilitamine, kuigi võlausaldajad võivad seda taotleda ainult juhtudel, kui vara külmutamine on vajalik pärandi kaitsmiseks. Hageja peab lühidalt tõendama varaga seotud õigust ja asjaolusid, millel põhineb kahtlus, et see kaob või hävitatakse. Kui varaga seotud õigus sõltub pooleliolevast menetlusest või esitatavast avaldusest, peab avalduse esitaja veenma kohut asjaomase avalduse paikapidavuses. Pärast nõutud tõendite esitamist lubab kohtunik meetme võtta, kui ta on veendunud, et ilma selleta on hageja huvid tõsiselt ohustatud.

2.1 Menetlus

Kui välja arvata uute ehitustööde keeld, mille puhul on võimalik võtta esialgseid kohtuväliseid meetmeid, millele peab järgnema avalduse esitamine kohtule kinnituse saamiseks (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 397 lõiked 2 ja 3), põhinevad kõik ülejäänud kaitsemeetmed kohtule esitataval algsel avaldusel, milles hageja esitab kokkuvõtlikud tõendid ohustatud õiguse kohta ja põhjendab kahju tekkimise kahtlust. Kooskõlas tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikliga 365 esitatakse selles avalduses maksimaalselt viit isikut hõlmav tunnistajate nimekirja ja muud nõutud tõendid.

Taotluse alusel võib kohtunik otsuses, millega ta näeb ette meetme võtmise, vabastada hageja põhihagi esitamise kohustusest, kui menetluse käigus esitatud tõendid annavad alust kindlale veendumusele, et kaitstav õigus on reaalne ja kui ettenähtud meetme laad on asjakohane vaidluse lahendamiseks (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 369 lõige 1). Seda vabastust võib kohaldada kuni lõpliku kohtuotsuse tegemiseni. Juhtudel, kus ei toimu eelnevat võistlevat menetlust, võib kostja samaaegselt ettenähtud meetme vaidlustamisega vaidlustada ka hagi esitamise kohustuse ümberpööramise (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 369 lõige 2).

Kohustuse ümberpööramise reegleid kohaldatakse *mutatis mutandis* omandi ajutise tagastamise, äriühingu otsuste täitmise peatamise, ajutise elatise, uute ehitustööde keelu ja muude eriõigusaktidega ette nähtud meetmete suhtes, mis oma laadi tõttu võimaldavad jõuda vaidluses lõpliku lahendini (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 376 lõige 4).

Kui seadusega ei ole ette nähtud, et kaitsemeetet kohaldatakse kostjat ära kuulamata, kuulab kohus kostja ära, välja arvatud juhul, kui ärakuulamine seaks tõsiselt ohtu meetme eesmärkide saavutamise või tõhususe (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 366 lõige 1).

Kui kostja kuulatakse enne meetme võtmist ära, saadetakse talle kohtukutse, milles tal palutakse esitada vastuväited kümne päeva jooksul. Kohtukutse asendatakse teatisega, kui kostjale on juba edastatud kohtukutse seoses põhikohtuasjaga (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 366 lõige 2).

Kui vastuväidete esitamise tähtaeg on möödunud ja kostja on vajaduse korral ära kuulatud, kogutakse kohtu nõutud või kindlaks määratud tõendid (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 367 lõige 1).

Kui kostjat ei ole ära kuulatud ja meede kavatsetakse ikkagi võtta, siis kostjat vaid teavitatakse asjaomasest otsusest pärast selle tegemist (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 366 lõige 6). Pärast teatise saamist on kostjal õigus esitada tavakorras apellatsioon kohtumääruse peale, kui ta leiab asjaolusid arvesse võttes, et sellist meetet ei oleks tohtinud võtta. Samuti võib ta esitada vastuväite, kui ta soovib esitada kohtu poolt arvesse võtmata jäetud asjaolusid või tõendeid, mis võivad muuta kaitsemeetme alusetuks või vähendada selle mõju (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 372 lõige 1).

Kostja võib mis tahes eespool nimetatud viisil vaidlustada otsuse hagi esitamise kohustuse ümberpööramise kohta (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 372 lõige 2). Kui kostja esitab vastuväite, peab kohus otsustama, kas jätta kehtestatud meede jõusse, vähendada selle mõju või see tühistada. Seda otsust ja – kui see on asjakohane – hagi esitamise kohustuse ümberpööramist käsitleva otsuse jõusse jätmise või tühistamise otsust on võimalik edasi kaevata ning asjakohasel juhul tuleb esitada kohtu enda algatusel nõutud või kindlaks määratud tõendid (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 372 lõige 3).

Territoriaalse pädevuse kohta on tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklis 78 sätestatud:

- a) vara arestimise ja külmutamise avaldused võib esitada kohtule, kus algatatakse seotud menetlus, või vara asukohajärgsele kohtule või ühele vara asukohajärgsele kohtule, kui vara asub mitmes piirkonnas (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 78 lõike 1 punkt a);
 - b) uute ehitustööde keelu puhul on pädev see kohus, kelle tööpiirkonnas ehitustöid plaanitakse (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 78 lõike 1 punkt b);
 - c) muude kaitsemeetmete puhul on pädev see kohus, kellele esitatakse seotud hagiavaldus (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 78 lõike 1 punkt c).
- Kui hagi esitamise kohustust ümber ei pöörata, liidetakse menetlused kohe pärast hagiavalduse esitamist. Kui hagiavaldus on esitatud teisele kohtule, edastatakse see sinna ja asjaomasele kohtul on edasises menetluses ainupädevus (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 78 lõige 2).
- Kui kaitsemeetmete võtmist taotletakse hagi menetlemise ajal, tuleks avaldus esitada sellele kohtule, kus vastavat hagi menetletakse, välja arvatud juhul, kui hagiga seoses on pooleli apellatsioonimenetlus. Sel juhul liidetakse menetlused alles siis, kui need on lõppenud või kui põhikohtuasja toimikud tagastatakse esimese astme kohtule (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 364 lõige 3).
- Vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklitele 58 ja 1090, tõlgendatuna koostoimes kohtusüsteemi korralduse seaduse artikli 44 lõikega 1, on juristist esindaja kasutamine kohustuslik, kui meetme väärtus on suurem kui 5 000 eurot või kui lubatud on apellatsiooni esitamine.
- Kaitsemeetmete väärtus määratakse kindlaks järgmisel viisil:
- a) ajutise elatise ja esialgse kahjuhüvitise puhul võetakse aluseks nõutud igakuine makse, mis korrutatakse 12ga (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 304 lõike 3 punkt a);
 - b) omandi ajutise tagastamise puhul võetakse aluseks selle eseme väärtus, mis omanikult on ära võetud (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 304 lõike 3 punkt b);
 - c) äriühingu otsuste täitmise peatamise puhul võetakse arvesse kahju ulatust (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 304 lõike 3 punkt c);
 - d) uute ehitustööde keelu ja üldiste kaitsemeetmete puhul võetakse aluseks ennetatav kahju (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 304 lõike 3 punkt d);
 - e) vara arestimise puhul võetakse aluseks tagatava nõude summa (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 304 lõike 3 punkt e);
 - f) vara arestimise puhul võetakse aluseks külmutatava vara väärtus (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 304 lõike 3 punkt f).

2.2 Peamised tingimused

Kaitsemeetmete võtmise tingimuste hindamisel peab kohus alati kontrollima, kas kahtlus, millele tuginetakse, on põhjendatud ning kui keeruline oleks heastada potentsiaalset kahju. Samuti hindab kohus seda, kas konkreetse asja puhul on asjakohane võtta ennetav või ettevaatusmeede, pidades silmas selle õiguse kaitsmist, mis väidetavalt on ohus. Kohus peab veenduma, et mis tahes viivitusega kaasneb oht. Kohus kontrollib ka seda, kas menetlused on meetmega kaitstud õiguse seisukohast tegelikult või tõenäoliselt seotud esitatud või esitatava hagiga. Sellist liiki menetluste puhul peab kohus saama kokkuvõtlikud tõendid (st vähem kindlamad tõendid kui need, mis tuleb esitada põhimenetluse raames) selle kohta, et on olemas tõenäosus, et kaitstav õigus eksisteerib ja et selle õiguse rikkumise oht on piisavalt suur. Kõiki kaitsemeetmeid käsitatakse kiireloomulistena ning need on ülimuslikud mis tahes muude mitte nii kiireloomuliste õigustoimingute suhtes (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 363 lõige 1). Nendega seoses tuleb otsus teha esimese astme kohtus hiljemalt kahe kuu jooksul või 15 päeva jooksul sellistes asjades, millega seoses kostjat kohtusse kutsuma ei pea (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 363 lõige 2).

3 Abinõude ese ja laad

3.1 Millist liiki vara suhtes võib neid abinõusid kohaldada?

Kaitsemeetmeid võib kohaldada selliste õiguste ning vallas- ja kinnisvara suhtes, mis ei ole seadusega kaitsemeetmete kohaldamisalast täielikult või osaliselt välja arvatud.

3.2 Milline on selliste abinõude mõju?

Kuna kaitsemeetmete võtmise näeb ette kohus, on need meetmed siduvad kõigile avalik-õiguslikele ja eraõiguslikele isikutele ning ülimuslikud mis tahes muu ametiasutuse vastu võetud meetmete suhtes (Portugali Vabariigi põhiseaduse artikli 205 lõige 2). Mis tahes isik, kes rikub ette nähtud kaitsemeedet, saab karistada kohtu korraldusele mitteallumise eest, ilma et see mõjutaks mis tahes täitemeetmete võtmist (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 375).

3.3 Kui kaua sellised abinõud kehtivad?

Ilma et see mõjutaks asjaolu, et hageja on vabastatud põhikohtuasjas hagi esitamise kohustusest, on tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklis 373 sätestatud, et kaitsemenetlus lõpeb ja kõik kehtestatud meetmed aeguvad järgmistel juhtudel:

- a) kui hageja ei esita meetmega seotud hagi 30 päeva jooksul alates päevast, mil talle anti teada, et meetme võtmist käsitlev otsus muutus lõplikuks (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 373 lõike 1 punkt a);
- b) kui pärast hagi esitamist on menetlus enam kui 30 päevaks peatatud hageja hooletuse tõttu (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 373 lõike 1 punkt b);
- c) kui hagi jäetakse rahuldamata lõpliku otsusega (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 373 lõike 1 punkt c);
- d) kui hagi jäetakse rahuldamata menetluslikel põhjustel ja hageja ei esita õigeaegselt uut hagi, et kasutada ära eelmise hagi positiivset mõju (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 373 lõike 1 punkt d);
- e) kui lõpeb õigus, mille tagamist hageja soovib (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 373 lõike 1 punkt e).

Ilma et see mõjutaks tõendamiskohustuse jagamist käsitlevate normide kohaldamist, teavitatakse kostjat kohe pärast seda, kui kaitsemeetme võtmist ja hagi esitamise kohustuse ümberpööramist käsitlev otsus on muutunud lõplikuks, sellest, et kaitstud õiguse olemasolu vaidlustamiseks tuleb avaldus esitada 30 päeva jooksul alates teavitamisest. Vastasel juhul loetakse, et meetme võtmisega on vaidlus lahendatud (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 371 lõige 1). Sama sätet kohaldatakse siis, kui pärast hagi esitamist on menetlus enam kui 30 päevaks peatatud hageja hooletuse tõttu või kui hagi jäetakse rahuldamata menetluslikel põhjustel ja hageja ei esita uut hagi ettenähtud aja jooksul, et kasutada ära eelmise hagi positiivset mõju (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 371 lõige 2).

Kaitsemeetmete kehtivus lõpeb siis, kui asjas on tehtud lõplik otsus (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 371 lõige 3).

4 Kas abinõu kohta saab esitada kaebuse?

Tavakorras saab apellatsiooni esitada juhul, kui meetmete väärtus ületab sellele kohtule kehtestatud ülempiiri, kellele esitatakse apellatsioon otsuse peale, ja kui vaidlustatud otsusega kaasneb apellatsiooni esitava poole jaoks kahju, mis moodustab üle poole sellest summast (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 629 lõige 1). Alati võib apellatsiooni esitada ka kaitsemeetmete väärtusega seotud otsuste peale, tuginedes asjaolule, et väärtus ületab vaidlustatud otsuse teinud kohtule kehtestatud ülempiiri (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 629 lõike 3 punkt b), ja kaitsemeetmete võtmise esialgse taotluse tagasilükkamise peale (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 629 lõike 3 punkt c).

Otsuse peale, millega pöörati hagi esitamise kohustus ümber, saab apellatsiooni esitada ainult koos apellatsiooniga, mis esitatakse seoses taotletud meetmeid käsitlevate otsustega; ümberpööramise tagasilükkamise otsused on lõplikud ja edasikaebamisele ei kuulu (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 370 lõige 1).

Apellatsiooni ei saa esitada Portugali kõrgeimale kohtule (*Supremo Tribunal de Justiça*) nende otsuste peale, millega nähti ette kaitsemeetmete võtmine, sealhulgas selliste otsuste peale, millega anti korraldus hagi esitamise kohustus ümber pöörata, ilma et see mõjutaks kohtuasju, mille puhul on apellatsioon alati vastuvõetav (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 370 lõige 2).

Kaitsemeetmeid käsitleva otsuse võib vaidlustada

mis tahes menetlusosaline, kes kaotab kohtuasja (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 631 lõige 1);

mis tahes isik, kes ei ole menetlusosaline, kuid kes kannab kaitsemeetme võtmise tõttu otsest ja tegelikku kahju (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 631 lõige 2).

Apellatsiooni menetleb vaidlustatud otsuse teinud kohtu tööpiirkonna teise astme kohus.

Apellatsioon tuleb esitada 15 päeva jooksul alates otsusest teavitamisest (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 638 lõige 1). Kui apellatsioon on seotud ka kogutud tõendite uuesti hindamisega, pikendatakse tähtaega kümne päeva võrra (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 638 lõige 7).

Apellatsioonil, mis on esitatud otsuse peale, millega lükatakse meetme võtmise taotlus tagasi või millega otsustatakse meedet mitte võtta, on otsuse täitmist peatav toime (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 647 lõike 3 punkt d). Muudel juhtudel on apellatsioonil vaid devolutiivne toime.

Kohaldatavad õigusnormid

26. juuni 2013. aasta seadus nr 41/2013 – tsiviilkohtumenetluse seadustik

26. augusti 2013. aasta seadus nr 62/2013 – kohtusüsteemi korralduse seadus

Seotud lingid

Lisateavet on esitatud järgmistel veebisaitidel:

[õigusportaal](#)

[õiguspoliitika peadirektoraat](#)

[CITIUS Portal](#)

[õigusdokumentide andmebaas](#)

[Portugali ametlik väljaanne](#)

Märkus.

Käesolevas teabelehes sisalduv teave ei ole tsiviil- ja kaubandusasju käsitleva Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku kontaktisiku, kohtute või muude üksuste ja ametiasutuste jaoks siduv. Kuigi käesolevat teabelehte ajakohastatakse regulaarselt, ei asenda see vajadust tutvuda vastavate kehtivate õigusaktidega, samuti võib muutuda nende tõlgendamine kohtupraktikas.

Viimati uuendatud: 11/07/2023

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.